

Vergaderjaar 2007–2008

29 544

Arbeidsmarktbeleid

Nr. 173

BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 9 juli 2008

Tijdens het Algemeen Overleg over de «arbeidspositie van ouderen» met de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid op 19 juni jl. heeft het lid Koşer-Kaya (D66) de vraag gesteld of dispensatie van een algemeen verbindend verklaarde cao afhankelijk is van de mening van «gevestigde» cao-partijen. Zij heeft daarbij de notitie «Het gewijzigde Toetsingskader AVV» overhandigd (bijlage)¹. Conform mijn toezegging ontvangt u hierbij mijn reactie.

De notitie geeft als kernpunt weer dat het gewijzigde Toetsingskader AVV het moeilijker – zo niet onmogelijk – maakt om voor dispensatie in aanmerking te komen. De criteria voor het verkrijgen van dispensatie zijn volgens de notitie niet helder en de praktijk zou aantonen dat dispensatie afhankelijk is gemaakt van de mening van avv-partijen. In de praktijk zouden alleen cao's worden gedispenseerd die zijn afgesloten met de grote bonden. Daarmee zou het ministerie van SZW de monopoliepositie van de gevestigde bonden steunen, terwijl partijen «buiten de polder» het nakijken hebben.

In reactie op deze notitie schets ik eerst de achtergrond van de bedoelde wijziging van het Toetsingskader AVV, waarmee de regels voor het verkrijgen van dispensatie van een algemeen verbindend verklaarde (avv'de) cao per 1 januari 2007 zijn aangescherpt. Dispensatie werd voor die datum nagenoeg automatisch verleend bij het hebben van een eigen rechtsgeldige cao. Dit automatisme is vervallen. Daar lagen twee redenen aan ten grondslag. Ten eerste heeft de Raad van State op 27 oktober 2004 bepaald (2004400672/1) dat een dispensatiebesluit een voor bezwaar en beroep vatbaar besluit is. Gevolg daarvan is dat de Algemene wet bestuursrecht onverkort van toepassing is, waardoor is afgezien van een automatische beschikking. Ten tweede waren er sinds 2003 enkele dispensatieverzoeken waarbij vragen rezen over de onafhankelijke positie van de bij de cao betrokken partijen en daarmee over het oogmerk van de dispensatie, namelijk het ontduiken van de avv'de cao. Dit is aanleiding

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

geweest om de dispensatieregels te herzien. U bent daarover geïnformeerd bij brief van 20 november 2006 (SZW0600804) die op 20 december 2006 met de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid is besproken (TK 2006–2007, 30 800 XV, nr. 66).

Sinds 1 januari 2007 gelden de volgende dispensatie-criteria:

- dispensatie-verzoekende partijen beschikken over een eigen rechtsgeldige cao;
- onafhankelijkheid (ten opzichte van elkaar) van de partijen die de eigen rechtsgeldige cao zijn overeengekomen en om dispensatie verzoeken;
- dispensatie van avv wordt alleen verleend indien vanwege zwaarwegende argumenten toepassing van de bedrijfstak-cao door middel van avv redelijkerwijze niet kan worden gevergd. Van zwaarwegende argumenten is met name sprake als de specifieke bedrijfskenmerken op essentiële punten verschillen van de ondernemingen die tot de werkingssfeer van de avv-cao gerekend kunnen worden. Weging van de afzonderlijke arbeidsvoorwaardenpakketten vindt in het kader van een dispensatieverzoek niet plaats.

In de motivering van een dispensatieverzoek dienen verzoekers dus te beargumenteren waarom toepassing van de bedrijfstak-cao redelijkerwijze niet kan worden gevergd. In de procedure wordt hoor en wederhoor toegepast: dispensatieverzoekers en avv-partijen worden in de gelegenheid gesteld om te reageren op elkaars standpunten. Op basis van de ingewonnen informatie wordt vervolgens door de minister van SZW een besluit inzake dispensatie genomen. De mening van avv-partijen is echter niet bepalend voor de uitkomst van dit besluit. Er wordt een afweging gemaakt waarbij de ingebrachte standpunten worden getoetst aan de voornoemde dispensatie-criteria.

In 2007 zijn in totaal 31 dispensatieverzoeken ingediend, waarvan 27 verzoeken reeds in 2007 tot een besluit hebben geleid. Hiervan zijn 9 verzoeken toegewezen en 18 verzoeken afgewezen. Na behandeling in bezwaar zijn in 2007 twee dispensatieverzoeken alsnog gehonoreerd op grond van feiten en omstandigheden die daarvoor nog niet bekend waren. Het beeld dat het bijna onmogelijk is geworden om dispensatie te verkrijgen kan ik dus niet bevestigen. Daarnaast is het van belang te vermelden dat ook cao's van partijen «buiten de polder» voor dispensatie in aanmerking komen. In totaal zijn in 2007 zes dispensatieverzoeken toegewezen waarbij de vakbonden LBV en ABW betrokken waren. Daarmee kom ik tot de conclusie dat het feit of een organisatie al dan niet aan de Stichting van de Arbeid is gelieerd niet van invloed is op de uitkomst van een dispensatieverzoek.

Tot slot wil ik u wijzen op de geplande evaluatie van de gewijzigde dispensatieregels in 2009. Bij deze evaluatie zullen partijen die wel en niet zijn gelieerd aan de Stichting van de Arbeid worden betrokken.

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J. P. H. Donner